

Romney

chov ovcí pod širým nebem

Milan Daďourek

© 2017

Obsah

I. Úvod.....	3
Komu má publikace pomoci.....	3
O autorovi.....	3
II. Základní informace o romney.....	4
Popis plemene.....	4
Proč plemeno romney.....	4
Systém chovu.....	5
III. Založení chovu.....	6
Půda.....	6
Velikost stáda.....	6
Nákup chovných ovcí.....	6
Mít svého berana?.....	7
Výběr plemeníka.....	7
Úřední šiml.....	8
Evidence a značení zvířat během chovu.....	8
Nákup sena na zimu.....	9
IV. Zařízení pastvin.....	10
Organizační uspořádání pastvin.....	10
Ohrazení pastvin.....	11
Vybavení pastvin.....	12
V. Chov romney aneb jak bačovat.....	15
Ovčácké pomůcky.....	15
Krmení.....	15
Skladování sena na zimu.....	16
Sledování zdraví a pohody ovcí.....	17
Zabezpečení pastviny.....	17
Hygiena na pastvině.....	17
Péče o pastviny.....	18
Odčervování.....	18
Vakcinace.....	19
Stříhání vlny.....	20
Údržba paznehtů.....	22
O kulhání ovcí.....	22
O tloustnutí ovcí.....	22
Chovatelská evidence.....	22
VI. Odchov jehňat.....	23
Připouštění.....	23
Bahnění.....	23
Pomůcky pro bahnění.....	24
Co hlídat před porodem.....	24
Zásahy během porodu.....	25
Ošetření čerstvě narozeného jehněte.....	26
Co hlídat po obahnění.....	27
Predátoři.....	28
Domácí odchov jehňat.....	29
Zánět vemene.....	29
Odstav jehňat.....	30
VII. Průběh chovatelského roku.....	31
VIII. Jak dál.....	32
Co s produkcí.....	32
O užitkovosti.....	32
Brakace.....	33
Obnova stáda.....	33
Použitá a doporučená literatura.....	34

II. Základní informace o romney

Popis plemene

Plemeno romney je často uváděno pod delším názvem Romney Marsh, či pod starším názvem Kent¹. V Česku je ve větší míře chováno poměrně krátce. Nepočítáme-li experimentální chovy v komunistických dobách, datuje se u nás jeho chov až od 90. let 20. století. Přitom jde o plemeno značně staré (plemenná kniha založena v Anglii roku 1897, původ plemene je však mnohem starší).

Během dvaceti let se dokázalo stát druhým nejchovanějším plemenem ovcí u nás, co do počtu čistokrevných zvířat. Vzrostl také jeho hospodářský význam. Šlechtěním se zabývá vícero chovů se stovkami kusů plemenných zvířat s rodokmenem, pravidelnými zdravotními zkouškami a kontrolou užitkovosti. Počty čistokrevných bahnic u nás dosahují několika tisíc kusů.

Jde o tradiční odolné plemeno s kombinovanou maso-vlnnou užitkovostí, které mimo podmínky intenzivního výkrmu dokáže dosáhnout produktivity masa stejně vysoké jako specializovaná masná plemena. Vlna ovcí je celá bílá, dlouhá, polojemná, velikost těla střední až větší, obě pohlaví bez rohů. Vlnou obrůstají i končetiny a hlava vyjma obličej. Černý mulc a paznehty. Dobře snášejí chladné, vlhké a drsné podmínky. Bahnice v dospělosti 70-90 kg, berani 100-130 kg, hmotnost jatečných jehňat (čtyř až pěti měsíčních) 35-45 kg. V dobrých chovech více než 1,5 jehněte na vrh.²

Proč plemeno romney

Je vhodné pro celoroční chov venku zcela bez budov (v ovčíně naopak trpí), a to i ve vyšších polohách. Je přizpůsobivé různým podmínkám. Dobře snáší nízké teploty. Vlna jej dobře chrání i proti bodavému hmyzu (muchničky).

Velký počet chovů a chovaných zvířat u nás zaručuje dobrou dostupnost plemenných zvířat a také dostatek zkušeností. Mezi kombinovanými plemeny dosahuje nejlepších výsledků v kontrole užitkovosti (průměrná hmotnost odchovaných jehňat na bahnici) a je plně srovnatelný i se specializovanými masnými plemeny.

Ovce mají velmi dobré mateřské vlastnosti a snadné porody. Jehňata jsou odolná, rychle samostatná, chodivá.

Má vrozenou odolnost proti hnílobě paznehtů, což je velmi důležité ve vlhčích podmínkách. Paznehty jsou tvrdé, nepraskavé, málo přerůstavé. Vykazuje méně potíží také s parazity. Je schopné zužitkovat i méně kvalitní porosty a píci. Problémem naopak může být příliš kvalitní krmivo - ovce tloustnou. K výživě plně postačuje pastva (v zimě seno), voda a kvalitní liz. Žádný příkrm jádrem.

Je mírné, klidné, ochotné spolupracovat. Respektuje ohrazení elektrické i neelektrické. Vůči lidem plaché, ani berani člověka nenapadají. Říje je u romney striktně sezónní, nastává až se zkracováním dne. Berany lze proto od připouštění (podzim) až do půli července pást se stádem. Podíl zabřeznutí

¹ Podle prof. Horáka lze tyto názvy považovat za synonyma – Horák a kol. (2005): Romney - celosvětově významné plemeno ovcí s kombinovanou užitkovostí, viz str. 5

² Uvedené informace viz Horák a kol. (2012): Chováme ovce, a údaje z Plemenné knihy a z výsledků kontroly užitkovosti, Svaz chovatelů ovcí a koz ČR (www.schok.cz)

ovcí je vysoce přes 90%.

Romney je přizpůsobivé. Snese i rozmazlování. Vydrží nadměrnou ochranu, zavírání, příkrm. A bude se možná i tvářit vděčně (jako pejsek, kterému kazíte žaludek sladkostmi). Nedejte se ale, pokud se pak dostaví nešvary – horší péče o jehňata, těžší porody, problémy s paznehty a s nohama, plstnatění a zapařování vlny, dušnost a záněty dýchacích cest, oslabení konstituce i odolnosti parazitům. Chcete-li ovečku na mazlení, nepořizujte si romney – plemeno odolné, avšak vyžadující volnost, stálý pobyt venku, dostatek pohybu a spíše drsnější podmínky.

System chovu

Plemeno romney je typicky chováno systémem celoroční pastvy bez budov. Pasou se obvykle do prvního sněhu bez příkrmu (listopad). Přes zimu jsou ovce krmeny senem na zimovišti (menší pastvině s nezamrzajícím zdrojem vody). Od dubna se znovu postupně pasou.

V našich podmínkách ovce dobře snášejí zimu venku. Postačuje kryt proti prudkému větru. Závětrí může poskytnout jak stavení, tak remíz nebo blízký les. Obtížnější podmínky jsou pro ovce v létě, kdy potřebují dostatek napájecí vody a stín, kam mohou ulehnout k přežvykování.

Salaš ani seník či jiné stavby nejsou potřeba.

Ovce mají mít celoročně přístup k vodě (napajedla), k soli, k minerálnímu lizu a ke krmivu (seno, pastva). Musí mít možnost volného pohybu pod širým nebem.

Díky svým vlastnostem se romney užívá také jako mateřské plemeno v užitkových chovech, kdy jsou ovce zapouštěny berany jiného plemene (typicky suffolk nebo texel). Kříženci mají přirozeně lepší přírůstky a zmasilost. K obnově stáda je ale pak třeba dokupovat čisté jehnice. Kříženky již nemají tak dobré mateřské vlastnosti jako čisté romney a mohou se projevovat neduhy otcovského plemene.

